Omnibus I -lainsäädäntöehdotukset; Kestävyysraportointidirektiivin, yritysvastuudirektiivin ja hiilirajamekanismiasetuksen muutokset

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 6.5.2025

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Omnibus I –ehdotukset

- Komissio antoi yrityksiä koskevan sääntelyn yksinkertaistamiseen tähtäävän Omnibus I -ehdotuksen 26.2.2025
- Omnibus I sisältää kolme erillistä lainsäädäntöehdotusta:
  - (1) Stop-the-Clock -ehdotus eli kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) ja yritysvastuudirektiivin (CS3D) täytäntöönpanolykkäykset;
  - (2) kestävyysraportointidirektiivin ja yritysvastuudirektiivin (CS3D) sisältömuutokset;
  - (3) hiilirajamekanismiasetuksen (CBAM) sisältömuutokset
- Tausta EU-valtiopäämiesten Budapestin julistuksessa (11/2024), jossa pyydettiin komissiota tuomaan esityksiä sääntelyn keventämisestä. Työohjelmassaan 2025 komissio tähtää siihen, että ennen sen toimikauden loppua vuonna 2029 hallinnollista rasitetta saadaan vähennettyä yleisesti 25 prosenttia ja pienten ja keskisuurten yritysten osalta 35 prosenttia.
- VN toimittanut eduskunnalle ”Stop-the-Clock” -ehdotuksesta E-kirjeen (E 22/2025 vp) 11.4. ja U-kirjeen (U 10/2025 vp) 16.4.
- U-kirje sisältömuutoksista 24.4. (U/2025 vp)

Kestävyysraportointidirektiivin muutokset

- Soveltamisalan kaventaminen:
  - raportointi koskemaan vain yrityksiä, joilla on yli 1000 työntekijää + 50 MEUR liikevaihto tai 25 MEUR tase
  - Listatut pk-yritykset poissuljetaan soveltamisalasta
  - EU:n ulkopuoliset yritykset: EU-liikevaihto korotetaan 450 MEUR, EU-sivuliikkeiden osalta 50 MEUR
  - EU-tasolla soveltamisalasta pois 80 %, Suomessa soveltamisalaan kuuluisi jatkossa noin 130 yritystä (10 % alkuperäisen velvoitteen kattamista yrityksistä)
- Komissio ehdottaa luopumista toimialakohtaisista raportoinnin erityssäännöksistä, lisäksi komissio on ehdottamassa helpotuksia eurooppalaisiin vastuullisuusraportointistandardeihin (ESRS).
- Raportoiva suuryritys ei saa kysyä alle 1000 työntekijän yrityksiltä tietoja vapaaehtoisten pk-yrityksille luotujen vastuullisuusraportointistandardien (VSME) ulkopuolelta.

Yritysvastuudirektiivin muutokset

- Yritysten hallinnollisen taakan vähentäminen:
  - Olennaisin keino haitallisten vaikutusten tunnistamisvelvollisuuden rajaaminen vain yrityksen suoriin liikekumppaneihin. Tässä kuitenkin poikkeuksia eli mm. jos on uskottavaa tietoa ketjussa pidemmällä olevista haitallisista vaikutuksista
  - Omien huolellisuustoimenpiteiden tehokkuuden arviointifrekvenssin harventaminen 1 vuodesta 5 vuoteen
  - Sidosryhmäkonsultaation tilanteiden ja kuultavien ryhmien rajaaminen huolellisuusprosessin vaiheissa
- Valumaefektin vähentäminen pk-yritysten osalta: ns. ”pk-kilpi”, suurien direktiivin soveltamisalaan kuuluvien yritysten tietopyyntöjen rajaaminen pääsääntöisesti VSME-standardin mukaisiin tietoihin
- EU:n laajuinen nimenomainen vahingonkorvausvastuun sääntely poistetaan ja säännös mm. järjestön tai ammattiliiton valtuuttamisesta nostamaan vahingonkorvauskanne poistetaan
- Virtaviivaistaminen kestävyysraportoinnin kanssa: Ilmastosuunnitelma tulee laatia linjassa kestävyysraportointidirektiivin kanssa

Hiilirajamekanismiasetuksen muutokset

- Toimeenpanon yksinkertaistaminen ja tehostaminen.
- Pieniä lähetyseriä tuovat CBAM-maahantuojat, eli pääasiassa pk-yritykset ja yksityishenkilöt, vapautettaisiin CBAM-velvoitteista.
- Muutos toimeenpantaisiin ottamalla käyttöön uusi kumulatiivinen tuonnin määrään perustuva kynnysarvo, joka olisi 50 tonnia maahantuojaa kohti vuodessa. Uusi kynnysarvo korvaisi nykyisen tavaraeräkohtaisen 150 euron suuruisen kynnysarvon.
  - Suomessa poistaisi velvollisuudet 92 prosentilta yrityksiltä. Päästöjä saataisiin ”kiinni” 99 %.
  - Esityksen mukaan komissio ja toimivaltaiset kansalliset viranomaiset yhdessä valvoisivat kumulatiivista tuonnin määrään perustuvan rajan täyttymistä.
- Esityksellä yksinkertaistetaan tiettyjä tuotesidonnaisten päästöjen laskennan sääntöjä. Muutokset vähentäisivät hallinnollista taakkaa, mutta eivät vaikuttaisi mekanismin päästökatteeseen.

VN kanta

- VN kannattaa ehdotettuja muutoksia osana yritysten hallinnollisen taakan keventämiseen tähtääviä lainsäädäntöpaketteja
- Kestävyysraportointidirektiivi:
  - VN kannattaa soveltamisalan supistamista ja kestävyysraportointistandardien yksinkertaistamista ja selventämistä
  - Ehdotetuilla muutoksilla ei tulisi merkittävästi vaikeuttaa finanssialan mahdollisuutta täyttää sujuvasti sitä sitovia EU-lainsäädännöstä tulevia velvoitteita
- Yritysvastuudirektiivi:
  - VN suhtautuu myönteisesti yritysvastuudirektiivin yksinkertaistamiseen hallinnollisen taakan vähentämiseksi, kuitenkin direktiivin ensisijaiset tavoitteet huomioiden
  - Neuvotteluissa on tarve vähentää eräisiin ehdotuksiin liittyvää tulkinnanvaraa, huomioiden riskiperusteinen lähestymistapa
  - Olisi tärkeää välttää muutoksia, jotka välillisesti johtaisivat raskaampiin ja monimutkaisempiin sääntöihin direktiivin piiriin kuuluville yrityksille ja niiden liikekumppaneille, etenkin pk-yrityksille
- Hiilirajamekanismiasetus:
  - VN pitää yksinkertaistamista tarpeellisena ja kannattaa yleisesti hallinnollista taakkaa vähentävien toimeenpanoratkaisujen löytämistä
  - VN pitää perusteltuna hiilirajamekanismin kynnysarvon muuttamista siten että mekanismi kohdistuisi jatkossa niihin maahantuojiin, joiden tuonnin päästösisältö on merkityksellinen hiilirajamekanismin tavoitteiden ja tehokkaan toimeenpanon toteutumisen kannalta

Käsittelyn aikataulusta

- EUCO on päätelmissään maaliskuussa rohkaissut EU-lainsäätäjiä ripeään käsittelyyn ehdotusten osalta, toivoen Stop the Clock ehdotuksen hyväksyntää kesäkuun loppuun 2025 mennessä ja muiden ehdotusten osalta niin pian kuin mahdollista vuoden 2025 aikana.
- Stop-the-Clock -direktiivi on hyväksytty 14.4.2025 ja astui voimaan 17.4.2025.
- Sisältömuutosten osalta tavoitteena on neuvoston yleisnäkemys kesäkuuhun mennessä, trilogit kuitenkin mahdollisesti vasta loppuvuodesta 2025 Euroopan parlamentin kannanmuodostuksen valmistuessa

Kiitos!

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet